

Stigande ojämlikhet, ett allvarligt hot mot den sociala sammanhållningen

G20 Policy antagen av Nordens Fackliga Samorganisations (NFS)¹ styrelse 2017-04-25

Styrelsen för Nordens Fackliga Samorganisation (NFS) antog under våren 2016 en policy på nordisk närvaro i G20-gruppen under rubriken "Norden är en given röst i G20". Denna policy är ett led i att fördjupa frågan om nordiskt inflytande på G20 och den globala dagordningen. Det finns en internationell efterfrågan på nordiska erfarenheter för att lösa framtidens utmaningar. Vi menar att de nordiska regeringarna och Nordiska ministerrådet bör bidra i G20 med nordiska erfarenheter i syfte att uppnå Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling och ILOs Decent Work Agenda.

- I. Vi lever i ett tidevarv av minskad social sammanhållning, polarisering och ökat missnöje i stora delar av befolkningen och i västvärlden sluter allt fler väljare upp bakom auktoritära ledare och populistiska partier – ibland med nationalistiska förtecken och avsaknad av demokratiska värden. Från en nordisk facklig horisont är detta oroande, eftersom populismen tenderar att favorisera nationellt egenintresse framför internationellt samarbete, stängda gränser och protektionism framför fri rörlighet för människor, tjänster, varor och kapital samt auktoritarianism framför progressiva och liberala värden.
- II. Detta beror bland annat på att vi lever i en tid av ojämlikhet, ett resultat av en ekonomisk politik och avregleringar som minskat sociala transfereringar. De senaste åren har flera studier, av bland annat OECD, IMF, Världsbanken och McKinsey, dokumenterat att ojämlikheten i avancerade ekonomier stigit sedan 1980-talet. Orsakerna brukar traditionellt tillskrivas ökad globalisering, omstrukturering och teknologisk utveckling. På senare tid har dock betydelsen av institutionella förändringar fått större uppmärksamhet, såsom avregleringar av finansmarknader och minskad progressivitet i skattesystemet. Fackföreningsrörelsens tillbakagång har i flera avancerade ekonomier påverkat jämlikheten och den sociala sammanhållningen negativt. Detta har inneburit en minskad förhandlingsstyrka för den genomsnittlige löntagaren i relation till kapitalägare. En försvagad fackföreningsrörelse har också inneburit ett minskat inflytande på omfördelningspolitiken.
- III. Utöver negativa effekter på den sociala och politiska sammanhållningen har ojämlikheten ett pris i form minskad ekonomisk tillväxt, i hög grad beroende på lägre konsumtion, färre privata och offentliga investeringar på grund av låg efterfrågan och en minskad skattebas. Omfördelning genom kollektivavtal och offentliga transfereringssystem, såsom utbildning, socialförsäkringar, en aktiv arbetsmarknadspolitik, samt vård och omsorg, har således en positiv effekt, inte bara på jämställdhet, jämlikhet och social sammanhållning, utan också på den ekonomiska tillväxten.
- IV. Den nordiska fackföreningsrörelsens utgångspunkt är att det bästa sättet att främja social sammanhållning och bekämpa antidemokratiska strömningar är att återupprätta balansen mellan socialt ansvarstagande och ekonomiska intressen. I Norden har vi under decennier byggt upp erfarenheter, i låg- och högkonjunkturer, av att utveckla konkurrenskraftiga ekonomier jämte ett högt socialt ansvarstagande. Det är vårt ansvar att, när våra erfarenheter efterfrågas, delta i internationella sammanhang för att dela dessa erfarenheter. Nedanstående sju prioriteringar för det tyska ordförandeskapet i G20 2017 är prioriteringar där vi menar att Norden utvecklat erfarenheter som gagnar social sammanhållning, ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft.
- V. Vi menar att Norge, som ordförandeland i Nordiska ministerrådet 2017 och gäst under det tyska ordförandeskapet i G20, kan vara ett nordiskt språkrör för detta; en roll som Sverige under det argentinska G20-ordförandeskapet 2018 bör aspirera på.

---

¹ NFS Styrelse representerar 7 av 10 löntagare i Norden, totalt 9 miljoner medlemmar. I Norden bor 26 miljoner.

Nordiska erfarenheter och fackliga krav

G20 Policy antagen av Nordens Fackliga Samorganisations (NFS)² styrelse 2017-04-25

Social dialog

1. Grunden för ett konkurrenskraftigt och ekonomiskt jämlikt samhälle är ett hållbart, inkluderande och rättvist arbetsliv, med respekt för fackliga och demokratiska fri- och rättigheter; såsom dessa är beskrivna i FN:s "International Bill of Human Rights" och ILO:s "Declaration on Fundamental Principles and Rights at Work". **Gör därför SDG 8 i Agenda 2030 och ILO:s Decent Work Agenda till kärnan i G20-gruppens arbete genom att implementera FN:s "Handlingsplan för företagande och mänskliga rättigheter" och ILO:s Tripartite declaration of principles concerning multinational enterprises and social policy.**
2. Följ upp utfästelserna i G20 om att **hantera arbetskraftens minskade andelar av inkomsterna och en hållbar lönepolitik genom att främja Decent Work med organisering, social dialog, kollektivavtal och dess täckningsgrad** – inklusive ett golv för levnadslön. Vi uppmanat regeringar, arbetsgivare och fackföreningar att ställa sig bakom initiativet "Global Deal – Together for Decent Work and Inclusive Growth" i syfte att återupprätta och stärka den sociala dialogen. Social dialog är också nyckeln och överordnat verktyg för att nå målen om full sysselsättning.

Sysselsättning

3. **Minska arbetslösheten, inte minst för ungdomar**, genom en gemensam offentlig investeringsstrategi för att bryta den låga tillväxten och uppnå målet från G20 i Brisbane om att öka BNP med 2 % fram till 2018 i förhållande till referensåret.

Jämställdhet

4. **Implementera och övervaka G20-gruppens mål om arbetskraftsdeltagande för kvinnor**, detta bör kompletteras med lagstiftning eller kollektivavtal som garanterar lika lön för arbete av lika värde, åtgärder som främjar goda arbetsvillkor i formell sektor och en utbyggd familjepolitik i syfte att balansera livspusslet. De nordiska statsministrarnas flaggskepp "The Nordic Deal – Gender, Business and Work" kan bidra i arbetet.

Utbildning

5. **Investera i utbildning, kompetensutveckling och livslångt lärande för alla**. Den universella utbildningens socialt kompenserande uppdrag är en av förutsättningarna för ett jämlikt samhälle där alla erbjuds lika möjligheter. En grundläggande utbildning och en välutbildad befolkning är inte bara basen för omställning och en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi, utan också garanten för ett demokratiskt samhälle där principen om allas lika värde vilar på mänskliga rättigheter.

Integration och etablering

6. **Vidta gemensamma åtgärder i syfte att underlätta integrationen av migranter och flyktingar i mottagarländer** genom att främja goda anställningsvillkor, socialt skydd, grund-, högskole- och yrkesutbildning, regleringar som upprätthåller socialt skydd och etablerade lönenivåer för alla på arbetsmarknaden; motverka tvångsarbete och trafficking samt inrättandet av särskilda program för ensamkommande flyktingbarn och unga vuxna.

Digitalisering

7. Teknologisk utveckling, automatisering och digitalisering innebär nya möjligheter och kan bidra till nya arbetstillfällen, inte minst för kvinnor i utvecklingsländer. Samtidigt medför utvecklingen utmaningar som härrör från nya affärsmodeller i den digitala ekonomin, såsom regleringar, konkurrens, investeringar och beskattning. Dessa skall adresseras genom att **garantera arbetstagares rättigheter, trygga och etablerade anställningsförhållanden genom kollektivavtal eller lagstiftning där fackföreningar så önskar och goda förutsättningar för Decent Work i den digitala ekonomin**.

---

² NFS Styrelse representerar 7 av 10 löntagare i Norden, totalt 9 miljoner medlemmar. I Norden bor 26 miljoner.